

*(Iš Vilsono tragedijos
The city of the plague.)*

*Gatvė. Apdengtas stalas. Keletas puotaujančių
vyrų ir moterų.*

JAUNAS ŽMOGUS

Garbingas pirmininke! Aš priminsiu
Jums žmogų, mums pažįstamą gerai,
Tai būtent tą, kurio juokai ir kalbos,
Juokingos pastabos ir sąmojai, —
Taip aštrūs savo rimtumu linksmu, —
Pagyvindavo pašnekesius mūsų

Ir skaidrindavo aplinkos tamsybę,
Kurią svetys nelauktas, maras, siučia
Dabar patiems šauniesiems mūsų protams.
Prieš dvi dienas jo pasakas lydėjo
Mūs bendras juokas; tad negali būt,
Kad mes čionai per linksmą savo puotą
Pamirštume mūs Džaksoną! Jo krėslas
Čia tuščias stovi, tartum lauktų jis
Linksmuolio savo, bet jisai išvyko
Į šiurpulingą požemio buveinę...
Nors iškalbingasai liežuvis jo
Net karsto angoje dar nenutilo;
Bet mūsų daugel dar gyvų, ir mums
Nėr pagrindo liūdėt. Tad siūlau aš
Išgert, jo atminimą gerbiant,
Su šūkiiais, su skambėjimu stiklą,
Lyg gyvas jis dar būtų.

PIRMININKAS

Pirmas jis
Apleido mūsų tarpą. Tad jo garbei
Tylom išgerkime.

JAUNAS ŽMOGUS

Tebūnie taip!
(Visi geria tylėdami.)

PIRMININKAS

Mieloji, tavo balsas mūs gimtinių
Dainų garsus savotiškai išraizgo:
Mums, Meri, padainuok tęsliai ir graudžiai,

Kad mes po to paskeštume linksmybėj
Beprotiškiau, kaip tas, kuris nuo žemės
Atskirtas buvo kokio nors miražo.

MERI

(dainuoja)

Buvo metas, kai žydėjo
Mūsų kraštas praeity:
Žmonės į bažnyčią ėjo
Šventą dieną, rytmety.
Ir mokykloj kiaurą dieną
Krykštavo maži vaikai,
Dalgės kirto dobilieną,
Net skambédavo laukai.

O dabar tuščia bažnyčia,
Ir mokykloj nér vaikų,
Nepiauti javai pernykščiai
Tebestovi ant laukų.
Lyg po gaisro, liūdi kaimas,
Nematyt jame žmonių.
Pailsėti visos šeimos
Telkiasi ant kapinių.

Mirusius ten nuolat neša,
Vienas būstas bent keliems.
O gyvieji dievą prašo
Atilsio ten jų vėlėms!
Kas minutę duobės kelios!
Duobės gi dėl spūsties tos,
Kaip išgąsdintos avelės,
Glaudžias viena prie kitos.

Jei ir man jaunai eilė jau
Vykt į šaltas kapines, —
Tu, kuri aš taip mylėjau,
Nesiartink prie manęs.
Rankų sielvarte netieski
Tu į Dženi savąją,
Lūpų mirusių nelieski:
Sek iš tolo paskui ją.

O paskui apleiski sodžių!
Eik, kur ves tave takai!
Tavo sielvartą teguodžia
Svetimų kraštų laukai.
O kai maras bus praėjęs,
Aplankyk kapuose ją.
Savo Edmundo ilgėjas
Dženi net ir danguje!

PIRMININKAS

Dėkojam tau, gražioji mūsų Meri,
Dėkojame už gaudžiąją dainelę!
Matyti, praeity toksai pat maras
Yr lankęs jūsų slėnius ir kalvas,
Ir gaudžios aimanos yra aidėję
Sraunių upelių, upių pakraščiais,
Kurie dabar linksmi ir ramūs teka
Per tavo tėviškės laukinį rojų;
Ir tamsūs metai, kai pražuvo tiek
Narsių, gerų ir įstabiai gražių
Aukų, paliko blankų atminimą
Kokioj nors paprastoj skurdžioj dainelėj.

Ne, niekas liūdesio tiek nesukels
Skaudaus šaunių linksmybių sūkury,
Kiek iš širdies ištrūkęs skausmo garsas.

MERI

O, jeigu niekur aš nebūč dainavus,
Kaip tik gimtoį savų tėvų pastogėj!
Jie mėgdavo klausytis savo Meri;
Man rodosi, kad aš klausaus pati
Savęs, dainuojančios prie lūšnos slenksčio.
Ir balsas buvo tuokart daug švelnesnis:
Tai buvo nekaltos mergelės balsas.

LUIZA

Dabar jau tokios dainos ne madoj!
Bet pasitaiko sielų paprastų,
Kur tirpsta nuo mergaitės ašarų.
Ji tiki, kad jos ašarotas žvilgsnis
Nenugalimas yr, jei ji galvotų
Taip pat ir apie savo juoką, tai
Šypsotųs. Mat, išgyrė Valsinhamas
Rėksnes gražuoles šiaurės: na, tai ji
Ir ėmė čia vaitoti. Nekenčiu
Aš škotiškų plaukų šio geltonumo.

PIRMININKAS

Klausykite: aš girdžiu vežimo trenksmą.

(Slenka vežėčios, prikrautos lavonų.
Vežėjas negras.)

Aha! Luizai bloga. Aš maniau
Pagal liežuvį, — vyriška širdis jos.

Taip yr: žiaurus už švelnujį silpnesnis,
Aistrų išėstoj sieloj baimė slapstos!
Vandens užpilk jai, Meri. Jai geriau.

MERI

Tu mano liūdesio ir gėdos sese,
Atgulk man ant krūtinės.

LUIZA

(atsipeikėdama)

Demonas

Baisus prisisapnavo man: toks juodas,
Baltom akim... Jis šaukė vis mane
Į ratukus. O ten numirėliai
Gulėjo ir vapėjo keistą kalbą...
Sakykit man, ar buvo tai sapne?
Ar kas tikrai važiavo?

JAUNAS ŽMOGUS

Na, Luiza,

Vėl pralinksmėk, nors gatvė mūs visa
Yra bežodė nuo mirties slėptuvė
Ir prieglobstis mūs pokylių triukšmingų,
Tačiau žinai? Šis juodasai vežimas
Netrukdomas visur gal važinėti, —
Ir mes jį turime praleist! Klausyk
Tu, Valsinhamai: kad pabaigtum ginčą
Ir tardymą dėl moterų alpimo,
Mums dainą padainuok, tik linksmą, skaidrią,

Tik įkvėptą ne škotiško liūdnumo,
Bet gaivalingą, tikrą Bakcho dainą,
Kur gimsta prie putojančios stiklinės.

PIRMININKAS

Tokios aš nežinau, bet padainuosiu
Jums himną maro garbei: parašiau
Jį vakar naktį, tuoj mums išsiskirsčius.
Man gimė keistas polinkis prie rimų.
Tai pirmąkart gyvenime. Klausykite:
Užkimeš mano balsas tiks šiai dainai.

DAUGELIS

O, himnas maro garbei! Paklausysim!
Tai himnas maro garbei! Bravo, bravo!

PIRMININKAS

(dainuoja)

Kada stipri, šalta žiema,
Kaip vadas žengia, vedama
Į mus speigų pulkus šarmotus
Ir sniego pūgų darganą,
Sutinka ją mūs karštos puotos
Ir židinių jauki liepsna.

Taip Maras, viešpats išdidus,
Dabar atėjo pats į mus.
Ir derliaus tikisi gausingo.
Pro langą žiūri dieną nakt
Ir laukia, ar kas nesustingo. . .
Kas mums daryt? Ir kuo pasekt?

Kaip nuo žiemos išsprūdom mes,
Taip pat nuo Maro ginkimės!
Ugningos taurės lai mus buria!
Teilsis protai nuo minčių!
Ir, šaunų pokylį sukūrę,
Paskelbsim Marą viešpačiu!

Yra saldumo kovoje,
Smagu stovėt ties praraja,
Nuteikia mus didingai
Ir ūžiantis bangų krioklys,
Ir naktį viesulas siaubingas,
Ir Maro juodas siautulys!

Ir visa, kas mums pražūtim
Grūmoja, — neša su savim
Mums nesuprantamo smagumo —
Gal nemarumo tai viltis!
Laimingas, kurs išvengs silpnumo
Ir tai pajus ar pamatys.

Ir taip, — o Mare, tau garbė!
Mums nebaisi kapų duobė,
Mūs tavo šauksmas nebaugina!
Vynu mes džiaugiamės tikru,
Bučiuojam skaisčią mes merginą,
Gal būt, kvėpuojančią Maru.

(Jeina senas kunigas.)

KUNIGAS

Bedievių pokylis, paklydėliai!
Lėbaujat palaidai! Dainuodami,
Išniekinat jūs šiurpulingą tylą,
Kurią mirtis aplink yra paskleidusi
Tarp išgąščio, tarp pakasynų verksmo,
Ir tarp veidų pabalusių meldžiuos aš,
O jūs čia džiūgaujate, ištvirkėliai,
Ir trukdot ramų poilsį grabams.
Net žemė dreba nuo prakeikto juoko!
Jei moterų ir senių karštos maldos
Nebūt apšventusios bendros duobės,
Galėčiau pamanyti, kad velniai
Pražuvusių bedievio dūšių tampo,
Kvatodami ją neša pragaran.

KELETAS BALSŲ

Jis meistriškai mums pragarą vaizduoja!
Keliauk sau, seni! Eik savu keliu!

KUNIGAS

Aš išganytojo krauju šventuoju,
Kuris už mus pralietas, jus prašau:
Pabaikite šią savo baisią puotą,
Jei norite sutikti danguje
Palaidotų jūsų artimųjų sielas, —
Į savo eikite namus.

PIRMININKAS

Namie

Mums liūdna — o jauniems linksmybės reikia.

KUNIGAS

Ar tu tai, Valsinhamai? Tu, tas pats,
Kuris prieš tris savaites atsiklaupęs
Lavoną motinos glėby laikei
Ir verkdamas blaškeisi ant jos kapo?
Ar tu manai, kad ji dabar neverkia,
Neverkia gailiai net pačiam danguj,
Matydama sūnelį savąjį
Ištvirtėlių būry, girdėdama
Beprotiškas dainas tave dainuojant,
Užuot maldas ir ašaras graudžias?
Sek paskui.

PIRMININKAS

Ko tu atėjai manęs
Trukdyti? Negaliu, neprivalau
Tavęs aš sekt; mane čia laiko skausmas,
Baisus atsiminimas, suvokimas
Klaikaus man padaryto neteisumo
Ir siaubas tos mirtingos tuštumos,
Kurią randu aš savo namuose, —
Naujumas puotos šios mane čia laiko
Ir gydomi pilnų stiklų nuodai,
Ir glamonėjimas (atleisk man, dieve)
Pražuvusios, betgi meilios, mergaitės...
Ir motinos šešėlis jau manęs
Iš čia nebeišves — vėlu — girdžiu
Aš tavo balsą, — pastangas tavas
Mane išgelbėti aš pripažįstu,
Tačiau... keliauk sau sveikas, seni, ir
Tebus prakeiktas tas, kurs seks tavim!

DAUGELIS

O bravo! Mūs garbingas pirmininke!
Štai tau pamokslas! Na, keliauk sau, eik!

KUNIGAS

Iš čia tave Matildos siela šaukia!

PIRMININKAS

Prisiek man tučtuojau, dangun pakėlęs
Nuvytusią ir balkšvą savo ranką,
Kad amžinai ramybėje paliksi
Kape nutilusį jos šventą vardą.
O jei galėčiau aš nuo jos akių
Paslėpt šį reginį! Seniau mane
Nesuteptu ir išdidžiu ji laikė, —
Ji laimę mano glėbyje pažino. . .
Kur aš? O kūdiki! matau tave
Aš ten, kur mano žuvusi dvasia
Jau niekad nepateks.

MOTERS BALSAS

Beprotis jis:
Jis kliedi mirusios žmonos!

KUNIGAS

Eime. . .

PIRMININKAS

Dėl dievo, tėve, tu palik
Mane!

KUNIGAS

Te viešpats gelbēja tave,
Sudiev, sūnau.

(Išelna. Pokylis tēšamas, Pirmininkas
giliai susimāsto.)

